

A TURKISH, GERMAN AND FRENCH TRANSCRIPTION TEXTS WRITTEN IN 1828

1828 YILINDA YAZILMIŞ TÜRKÇE, ALMANCA VE FRANSIZCA BİR
TRANSKRİPSİYON METNİ¹

Beytullah BEKAR²

Abstract

The oldest transcription text identified, which is written by foreigners, is Codex Cumanicus. Codex Cumanicus, which was written in 14 th century by Italian traders and German missionaries to do trading and to explain Christianity to Kipchak people who lived in the North of Black Sea, consists of two notebooks which were combined afterwards. The first notebook was written in Latin and the second notebook was written in German. One of the most important transcription text written by foreigners in 17 th century, belongs to Meninski. The name of the dictionary is Thesaurus Linguarum Orientalium, Turcicae, Arabicae, Persicae (Treasures of Eastern Languages Turkish, Arabic and Persian). The dictionary consists of five languages. The meanings of the vocables are given in Latin, German, Italian, French and Polish languages. Another dictionary which was written in that century belongs to Malino. This work consists of two chapters, which are Italian-Turkish dictionary and a short grammar explanation of Turkish. Another transcription text written by foreigner (Johann Matthias Korabinsky) in 18 th century is named "Versuch eines kleinen Türkischen Wörterbuchs mit beygesetzten deutsch, ungarisch und böhmischen Bedeutungen und einer kurzgefaßten türkischen Sprachlehre". Another transcription text written by foreigner in 19 th century is named "Kurzgefaßte türkisch=deutsche Sprachlehre- Mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten - Nebst zwölf Gesprächen und zehn Geschichten in türkischer deutscher und französischer Sprache". In our study the transcription text "Kurzgefaßte türkisch=deutsche Sprachlehre" will be introduced. The short and concise formation of the grammar section of the work shows that the thematically prepared dictionary section contains the words in the limited number most used in everyday life, short sentence structures, speech sentences and Nasreddin Hodja jokes are works to improve the Turkic language for some Turkish speakers.

Keywords: Transcription texts, Turkish, German, French.

Özet

Yabancılar tarafından yazılmış, bilinen en eski Türkçe transkripsiyon metni Codex Cumanicus'tur. Codex Cumanicus 14. yüzyılda Karadeniz'in kuzeyinde yaşamakta olan Kıpçaklarla ticaret yapmak ve Hristiyanlığı yaymak amacıyla İtalyan tüccarlar ve Alman misyonerler tarafından hazırlanmış ve sonradan birleştirilmiş iki ayrı defterden oluşmaktadır. Birinci defter Latince ikinci defter ise Almanca hazırlanmıştır. 17. yüzyılda yabancılar tarafından hazırlanmış çok dilli sözlüklerden biri Meninski'nin Thesaurus Linguarum Orientalium, Turcicae, Arabicae, Persicae'sudur (Doğu Dillerinden Türkçe, Arapça ve Farsçanın Hazinesi). Sözlük beş dillidir. Sözcüklerin anlamları Latince, Almanca, İtalyanca, Fransızca ve Lehçe olarak verilmiştir. Bu yüzyılda kaleme alınmış diğer bir sözlük ise Malino'nun sözlüğüdür. Eser, İtalyanca-Türkçe sözlük bölümüyle Türkçenin kısa bir gramerinin bulunduğu iki bölümden oluşmaktadır. 18. yüzyılda yabancılar tarafından hazırlanmış çok dilli sözlüklerden biri de Johann Matthias Korabinsky'nin "Versuch eines kleinen Türkischen Wörterbuchs mit beygesetzten deutsch, ungarisch und böhmischen Bedeutungen und einer kurzgefaßten türkischen Sprachlehre" adlı eseridir. Eser Türkçe, Almanca, Macarca ve Çekçe sözlük ve kısa Türkçe gramer bölümünden oluşmakta olup Çek Cumhuriyeti Prag Milli Kütüphanesinde bulunmaktadır. 19. yüzyılda yabancılar tarafından hazırlanmış transkripsiyon metinlerinden biri de Kurzgefaßte türkisch=deutsche Sprachlehre- mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten - Nebst zwölf Gesprächen und zehn Geschichten in türkischer deutscher und französischer Sprache adlı eseridir. Bildirimizde Kurzgefaßte türkisch=deutsche Sprachlehre adlı eserin tanıtımı yapılacaktır. Eserdeki gramer bölümünün kısa ve öz oluşu, tematik olarak hazırlanmış sözlük bölümünün günlük hayatta en çok kullanılan sınırlı sayıdaki kelimeleri ihtiva etmesi, kısa cümle yapıları,

¹ Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi ev sahipliğinde RESSCONGRESS tarafından düzenlenen I. Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirisinin genişletilmiş halidir.

² Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü beytullahbekar@gmail.com

konuşma cümleleri ve Nasreddin Hoca fıkraları eserin biraz Türkçe bilenler için Türkçelerini geliştirmeye yönelik bir eser olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Transkripsiyon metni, Türkçe, Almanca, Fransızca

Giriş

Arap harflerinden farklı alfabelerle yazılmış Türkçe malzemelere transkripsiyon anıtları³ denmektedir (Hazai, 2012, s.30). Geçmişte Batılılar Türk dünyası -özellikle Osmanlı İmparatorluğu- ile savaş, ticaret, misyonerlik ve benzeri sebeplerle çeşitli ilişki kurmuşlardır. İlişkiler sebebiyle Batılılar Türklerin dillerini öğrenme gayretine girmişler ve bu konuda kendi dillerinde ve alfabeleriyle sözlükler, gramerler ve çeşitli metinler kaleme almışlardır. Türkçe sözlük, gramer ve değişik metinler şeklinde hazırlanmış olan transkripsiyon metinlerinin ilki eldeki veriler ışığında Codex Cumanicus'tur. Kıpçak kitabı anlamına gelen eser 13. yüzyıl sonlarıyla 14. yüzyılın ilk yarısında Karadeniz'in kuzeyinde yazılmıştır. Eser biri İtalyan diğeri Alman bölümü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İtalya bölümü 55 yaprak, Alman bölümü 27 yapraktır. Eser Latin alfabesinin Gotik harfleriyle Fransiskan mezhebine bağlı İtalyan ve Alman misyonerler tarafından yazılmıştır. Eser toplama kitap olup yazarı belli değildir (Argunşah ve Güner, 2015, s. 21). Codex Cumanicus'un Almanca yazılan bölümü eldeki veriler ışığında Almanca yazılmış transkripsiyon metinlerinin ilkidir. Almanca olarak kaleme alınmış diğeri bir eser ise 1788 tarihli Korabinski'ye ait "Versuch eines kleinen Türkischen Wörterbuchs Mit beigesetzten deutsch ungrisch und böhmischen Bedeutungen, und einer kurzgefasststen türkischen Sprachlehre"dır (Bekar, 2016, ss. 20-34). Zenker tarafından hazırlanan Türkisch-arabisch-persisches Handwörterbuch (1866-1876) ve Allgemeine Grammatik der Türkisch-Tatarischen Sprache (1848); Adolf Wahrmund'un Praktische Handbuch der osmanisch-türkischen Sprache ve P.J. Piquere'nin Grammatik der türkisch-osmanischen Umgangssprache: nebst einem Anhang von einer Auswahl verschiedener Gespräche, Sprichwörter und einer Wörtersammlung in alphabetischer Ordnung: Mit genauer Verzeichnung der Aussprache (Bekar, 2017, ss. 61-69) diğeri Almanca veya çok dilli olarak hazırlanmış transkripsiyon metinlerindedir.

Çalışmanın Amacı

Günümüzde araştırmacılar tarafından Avrupa'nın değişik kütüphanelerinde Türk diline ait transkripsiyon metinleri bulunmakta ve bilim dünyasına kazandırılmaya devam etmektedir. Batılılar tarafından Latin harfleriyle kaleme alınan transkripsiyon metinleri, Arap kökenli harflerle yazılan metinlerde ayırt edilemeyen seslerin -özellikle ünlülerin- ayırt edilmesinde ve dönemin söz varlığının tespit edilmesinde araştırmacılar için önemli kaynaklardan biridir. Yazı ve konuşma arasındaki farklılıkları ve dönemin söz varlığını tespit etme çalışmaları, araştırmacıları transkripsiyon metinleri üzerinde araştırma yapmaya yönlendirmiştir (Kartallıoğlu, 2011, s. 27). Bununla birlikte bu eserlerin döneminin dil öğretim materyallerinin hazırlanış yöntemleri hakkında bilgi vermesi ve de içinde barındırdıkları atasözleri, bilmeceler, fıkralar ve türküler gibi kültürel değerleri günümüze taşımaları bakımından son derece önemlidirler. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türkiye'de kütüphanelerde bulunmayan ve araştırmacılar tarafından bilinmeyen Kurzgefasste türkisch=deutsche Sprachlehre- Mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten - Nebst zwölf Gesprächen und zehn Gefchichten in türkischer deutscher und französischer Sprache adlı eseri tanıtmaktır.

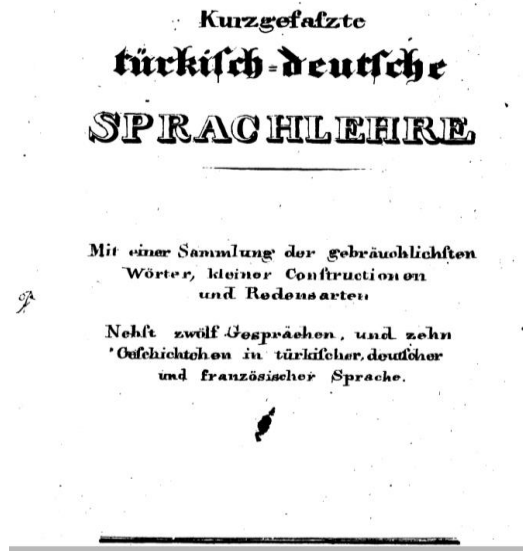
³ Bu terim için "çeviri yazılı metinler", transkripsiyon metinleri" terimleri de kullanılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bakınız: Hazai (2012), Türkiye Türkçesinin Dünü ve Bugünü, TDK Yay., Ankara; Kartallıoğlu (2011), Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni, TDK Yay., Ankara; Dilaçar (1986), Dil, Diller ve Dilcilik, TDK Yay., Ankara

Çalışmanın Yöntemi

Eser, eski ismi Bibliotheca Regia Monacensis olan Münih Bavyera Şehir Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Çalışmamızda eserden hareketle eserin en başından en sonuna kadar işleniş yöntemi hakkında görsellerle destekli olarak tanıtımı yapılacak ve bölümleri hakkında bilgi verilecektir. Ayrıca eserdeki başlıklar üzerinde durulacak ve yabancıların Türkçe öğretiminde en önemli gördükleri temalar tespit edilecektir.

Eser ve Yazarı

Eserin tam adı Kurzgefazte türkisch=deutsche Sprachlehre Mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten – Nebst zwölf Gesprächen und zehn Gefchichten in türkischer deutscher und französischer Sprache “Özet Türkçe=Almanca Öğretimi (En yaygın kullanılan sözcükler, küçük yapılar ve cümlelere ek olarak Türkçe Almanca ve Fransızca on iki konuşma cümlesi ve on öykü ilaveli)” dir.

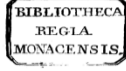

Eser 1828 yılında Hermannstadt W. H. Thierry⁴ matbaasında basılmıştır. Eser eski ismi Bibliotheca Regia Monacensis olan Münih Bavyera Şehir Kütüphanesi'nde erişime açık dijital arşivde bulunmaktadır. Eserin yazarı bilinmemektedir⁵. Ayrıca bu eserde dönemdeki diğer Almanca transkripsiyon metinlerinden farklı olarak Altdeutsche handschrift yazı karakteri kullanılmıştır⁶.

⁴ Romanya'nın Sibiu veya Sibin şehri.

⁵ Eserde yazarın isminin geçmemesinin bir ihtimali bulunmaktadır: Bu da eserin daha önce hazırlanmış olan bir Türkçe öğretim kitabından (transkripsiyon metninden) hareketle özet bir kitap şeklinde hazırlanmış olmasıdır. Fakat daha önce tanıtımlarını yapmış olduğumuz transkripsiyon metinleriyle bu eser arasında bu şekilde bir bağ tespit edilememiştir. Tahminimizce bu eserin kopya edildiği başka bir eser bulunmaktadır.

⁶ Eserde kullanılan karakterin de diğer eserlerden farklı olması bu eserin özel bir amaç için (okul ders kitabı veya el kitapçığı şeklinde) hazırlandığı izlenimi uyandırmaktadır.

Alphabete Türkisch.
a b c d e f g h i
j k l m n o p
q r s t u v
w x y z
A B C D E F G H I J
K L M N O P Q R
S T U V W
X Y Z
"-1234567890,;:12( )-

Eser toplam 140 sayfadır. Eserin içeriği incelendiğinde üç bölüm halinde hazırlanmış olduğu söylenebilir. Eserin baş tarafında bir yaprak ve son tarafında iki yaprak arkalı önlü boş ve numarasızdır. Eserde 1 ve 2 sayfa numaraları verilmemiş olup 3'ten başlatılmıştır. Eserde içindikiler kısmı bulunmamaktadır.

Eserin 3 ve 5. sayfalarında Osmanlı Türkçesi alfabesinin (başta, ortada, sonda ve tek başına) yazılışları ve Latin alfabesindeki karşılıkları tablo şeklinde verilmiştir. Yazar eserinde Latin alfabelerinin yan tarafına el yazısıyla yazılışlarını da yazmıştır.

Türkisches Alphabet.

<i>Alte Schrift.</i>	<i>Neu Schrift.</i>	<i>Alphabete</i>	<i>Neu Schrift Alphabete</i>
<i>Elif</i>	ا	1	1
<i>Be</i>	ب	2	2
<i>Pe</i>	پ	3	3
<i>Te</i>	ت	4	4
<i>Ther</i>	ث	5	5
<i>Dachim</i>	چ	6	6
<i>Tschim</i>	ج	7	7
<i>Ha</i>	ح	8	8
<i>Chi</i>	خ	9	9
<i>Dal</i>	د	10	10

Eserin kim tarafından yazıldığı hakkında bilgi bulunmamaktadır. Eserin baş tarafında yalnızca nerede basıldığı ve basım tarihi verilmiş olup son sayfada ise baskı tekniği

hakkında bilgi verilmiştir. Osmanlı Türkçesi alfabesinin yazılışlarına bakılırsa eserin yazarı Osmanlı Türkçesinin yazımına hâkimdir.

*Sifffengrund bei Michael Sief
in Gimmansfurt.*

Eserin Bölümleri

Eser bir bütün halinde toplam 140 sayfadan oluşmuştur. Eserde başlıklarla konular işlenmiş ve bölümlene yapılmamıştır. Eserin tanıtımının kolay olması amacıyla eser bölümlere halinde tanıtılacaktır. Eserin baş tarafındaki Osmanlı Türkçesi alfabesinin (başta, ortada, sonda ve tek başına) yazılışları ve Latin alfabesindeki karşılıkları tablodan sonra Türkçenin bazı gramer kuralları Almanca olarak verilmiştir (birinci bölüm: 7-35). Daha sonra ise tematik olarak hazırlanmış Türkçe, Almanca ve Fransızca sözlük bulunmaktadır (ikinci bölüm: 35-61). Gramer ve sözlük bölümlerinden sonra ise Türkçe, Almanca ve Fransızca olarak verilmiş bazı kısa cümle yapıları; 12 başlıkta toplanmış fakat konu başlıkları verilmemiş tematik konuşma cümleleri ve 10 adet Nasreddin Hoca fıkrası bulunmaktadır (üçüncü bölüm: 61-133).

Birinci Bölüm

Üst başlık olarak 'Türkçenin Kısa Gramer Bilgisi' (Kurze Sprachlehre der türkischen Sprache) kullanılmıştır. Başlığın altında Türkçede tanımlık (artikel) bulunmadığından, isimlerin hal ekleriyle çekimlerinde kelimenin ünlü veya ünsüzle bitmesine göre değişime uğradıklarından, isimlerde çokluk şeklinin +ler, +lar ekleriyle yapıldığından bahsedilmiştir. Yazar daha sonra Türkçenin on iki gramer kuralı hakkında kısa kısa bilgiler vermiştir: sıfatlar (beiwort) (s.8), üstünlük bildiren sözcükler (comparativo) (s.8), küçültme yapmak için kullanılan ekler (diminutivo) (s.10), sayılar ve sıra sayısı yapmak için kullanılan ekler (zahlwörtern) (s.10), adılar (führwörtern) (s.11), ilgi zamiri ve soru sözcükleri (relativs) (s.13), iyelik zamiri (possessivis) (s.14), filler (zeitworte) (s.17), olmak (sein) yardımcı fiilinin değişimi (abänderung der auxiliare olmak 'sein') (s.17), sevmek (lieben) fiilinin değişimi (abänderung der zeitwortes sevmek 'lieben') (s.22), zarflar (adverbiis) (s.29) ve edatlar (propositionibus) (s.34).

Dieze Französifun ein türkifun
Rezeife.

Ein türkifun fahon. dwinen. Arabikal. fön
fögan. kaba. ein Naba. ama. ein Mithwa
Wahedochuk. ein Rei!

Ein fahon zuny. Abencheringon. ein
deklarationen. ein ayftun. ein ayftun. ein
Wolter. ein in. ein in. ein Mitla. ein ayftun
fön. ein zu. ein ayftun. ein ayftun. ein in. ein
ein Mitla. ein ayftun.

Ein Abencheringon

adame ein Muñf adamlar ein Muñf
adame ein Muñf adamlar ein Muñf
adame ein Muñf adamlar ein Muñf
adame ein Muñf adamlar ein Muñf

Nom. Comparativ.

Ein Rei. ein Mitla. ein ayftun. ein ayftun.
deklarationen. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.
Muñf Rei. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.
Rei. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.

Nom. Comparativ.

Ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.
deklarationen. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.
Muñf Rei. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.
Rei. ein ayftun. ein ayftun. ein ayftun.

Digitized by Google

İkinci Bölüm

Yazar, eserinde gramer bilgilerinin ardında tematik olarak hazırlanmış Türkçe, Almanca ve Fransızca sözlük vermiştir (ss. 35-61). Sözlük kendi içerisinde yirmi bir başlıkta sınıflandırılmıştır. Fakat yazar yirmi birinci başlığı sıfatlar olarak vermiş, tematik bir ayrıma gitmemiştir. Sözlük kısmı 'Önemli ve İhtiyaç Duyulabilecek Türkçe Kelimeler' (Sammlung der notwendigsten und gebräuchlichsten türkische Wörter) başlığı altında verilmiştir.

Sammlung der notwendigsten
und gebräuchlichsten
türkische Wörter.

Nom. Muñf. ein. ein. ein. ein.

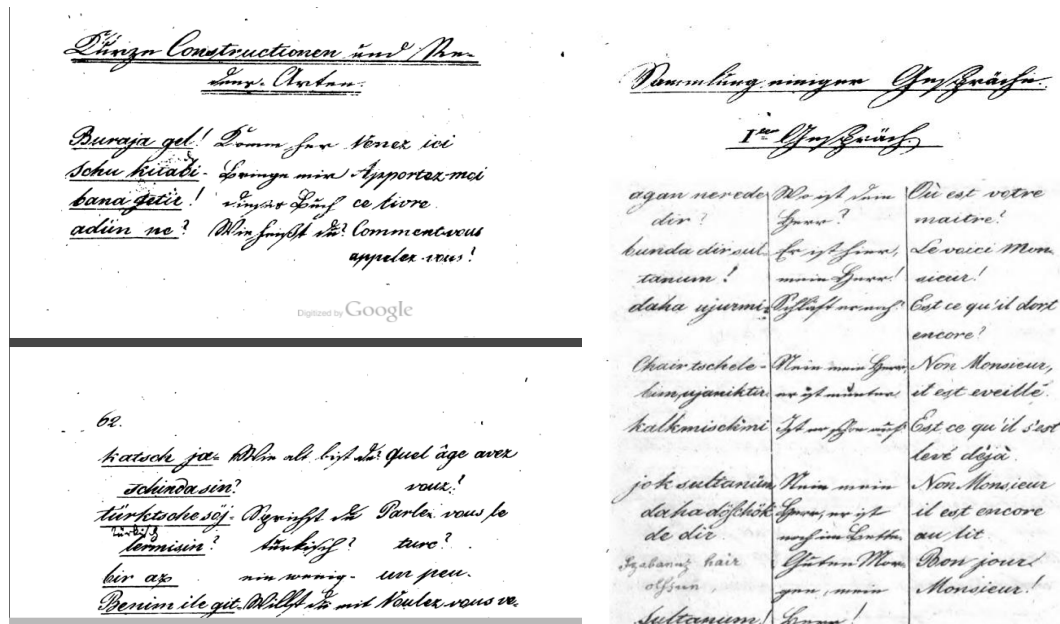
türkisch. deutsch. französisch.

adam ein Muñf l'homme
widacheid ein Leib le corps
deri ein haut la peau
basck ein doğ la tête
bein ein yeu le cerveau
abe ein örm le front
jüz ein gözü le visage

Tematik olarak söz varlığı; insan ve uzuvları (Vom menschen und seinen gliedern) (ss. 35-38), din (Von der Religion) (s. 38), tanrı ve ruhlar (Von Gott und von der Geisterei) (ss. 38-39), dünya ve elementler (Von der Welt und der Elemente) (ss. 39-40), zaman (Von der Zeit) (ss. 40-41), haftanın günleri (Die Tagen in der Woche) (ss. 41- 42), ev ve bölümleri (Vom Hause und seinen Theilen) (ss. 42-43), mutfağın bölümleri (Von den Theilen der Küche) (ss. 43-44), yiyecekler (Von Speisen) (ss. 44-46), eğitim, okumak ve yazmak (Vom Studieren, Lesen und Schreiben) (ss. 46-48), giyim kuşam (Von der Kleidung) (ss. 48-49), akrabalık (Von der Verwandten) (ss. 49-50), zanaat ve meslekler (Von Handwerken und Professinen) (ss. 50-52), dört ayaklılar (Von vierfüßigen) (ss. 52-53), kuşlar (Von Vögeln) (ss. 53-54), böcekler (Vom Ungeziefer) (ss. 54-55), meyveler (Von den Früchten) (ss. 55-56), çiçekler (Von Blumen) (s.56), bahçe bitkileri (Von Garten gewächhsen) (s. 50), hastalıklar ve ızdıraplar (Von Krankheiten und gebrechen) (ss. 57-58) ve bazı sıfatlar (einige Adjectiva) (s. 58) başlıklarından oluşmuştur.

Üçüncü Bölüm

Eserin sözlük bölümünden sonra 'Kısa Cümle Yapıları, Bazı Konuşma Cümleleri ve Nasreddin Hoca Fıkraları' (Kurze Constructionen und Redens Arten / Sammlungen einigen gesprächen / Einige kurze geschichtchen aus dem Nasradin chodscha türkischen Ansagen) başlığı altında son bölüm bulunmaktadır. Yazar günlük hayatta çok kullanılabilecek kısa cümle yapılarını yirmi beş sayfada (ss. 61-86), tematik olarak 12 alt başlık hazırlanmış fakat konu başlıkları konulmamış bazı konuşma cümlelerini otuz beş sayfada (ss. 86-121) ve on Nasreddin Hoca fıkrasını dokuz sayfada (ss. 124-133) vermiştir.

148
Einige kurze Sprachlehren aus
dem Nasreddin chedscha sin.
Kopie von Prof. Dr.

I.
Bir gün ched. (aujourd'hui) Au jour ou de.
schaju wermuch man. En ched. mandel odgea.
lanki eski eye. scha. was. ma. Die est-ce qu'on
ne japarlar! man. wisten. et. fait de la lune
Chedscha dade. la. Mon. ? Plan. velle. ? Codgea
nku eye paar. Chedscha. janta. repondit. C'est la
schu. parschu. En. alin. Mon. kache en petits
kasiy. jilidiz. s'fendit. man. morceaux. et on
japarlar. le. man. th. l'p. fait des etales.
im. l'p. fait. th.
un. l'p. fait.

II.
Bir gün cho. (aujourd'hui) Au jour Codgea
Zaha wotage. sch. Chedscha. ni. sculel. morier
kinmek istedi. man. ful. mit. un. are; mais
amma. birer. En. man. abar. nif. en. se. mettant
ikeri. o. bir. ta. s'f. j. h. y. g. n. will. sur. lui; il. tam.
rafa düschi. la. ful. un. nif. ba. de. l'autre

Digitized by Google

Sonuç

1828 yılında yazılmış olan Kurzgefazte türkisch=deutsche Sprachlehre- Mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten – Nebst zwölf Gesprächen und zehn Geschichten in türkischer deutscher und französischer Sprache adlı transkripsiyon metni tanıtımlarını yapmış olduğumuz Almanca olarak hazırlanmış eserlerden farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklardan en önemlisi gerek yazarının eserde verilmemiş olması gerekse diğer transkripsiyon metinlerine göre daha yüzeysel bir eserin yazarının kitabın hiçbir yerinde adının geçmemesidir. Daha önce de belirtmiş olduğumuz üzere bunun nedeni daha önce hazırlanmış bir eserin özel amaçlar için özet şeklinde tekrar başka biri tarafından tekrar basılmış olma ihtimalidir. Eserde kullanılan karakter de bu görüşümüzü desteklemektedir. Ayrıca eser incelendiğinde eserin hiç bilmeyen birileri için Türkçe öğretim kitabı olmaktan çok Türkçe bilgisini geliştirmeye yönelik hazırlanmış bir cep kitapçığı şeklinde olmasıdır. Korabinski'ye ait "Versuch eines kleinen Türkischen Wörterbuchs mit beigesetzten deutsch ungrisch und böhmischen Bedeutungen, und einer kurzgefatzten türkischen Sprachlehre"dır, Zenker tarafından hazırlanan Türkisch-arabisch-persisches Handwörterbuch (1866-1876) ve Allgemeine Grammatik der Türkisch-Tatarischen Sprache (1848), Adolf Wahrmund'a ait Praktische Handbuch der osmanisch-türkischen Sprache I, II, III (1868); P.J. Piqure'a Grammatik der türkisch-osmanischen Umgangssprache: nebst einem Anhang von einer Auswahl verschiedener Gespräche, Sprichwörter und einer Wörtersammlung in alphabetischer Ordnung: mit genauer Verzeichnung der Aussprache (1869) adlı eserler profesyonel olarak hazırlanmış birer Türkçe öğretim materyalleri olmalarına rağmen tanıtımını yapmış olduğumuz eserde çoğu konu hatırlatma mahiyetinde verilmiştir.

Bununla birlikte eserde bulunan Nasreddin Hoca fıkraları da bu alanın araştırmacılarına fıkralarda zaman ve mekân içinde görülen çeşitlenmeleri göstermesi açasından bir veri niteliğindedir.

Kaynakça

- Argunşah, M.- Güner, G. (2015). *Codex Cumanicus*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Bekar, B. (2016). 1788 Yılında J. M. Korabinsky Tarafından Yazılmış Türkçe Gramer Kitabı. *RumeliDE*.
- Bekar, B. (2017). Adolf Wahrmund ve P. J. Piqure Ait Transkripsiyon Metinleri ve İmla Özellikleri, *ZfWT*, Vol. 9 No. 2 (2017).
- Dilaçar, A. (1986), *Dil, Diller ve Dilcilik*. Ankara: TDK.
- Hazai, G. (2012). *Türkiye Türkçesinin Dünü ve Bugünü*. Ankara: TDK.
- Kurzgefařzte türkisch=deutsche Sprachlehre- Mit einer Sammlung der gebräuchlichsten Wörter, kleiner Constructionen und Redensarten – Nebst zwölf Gesprächen und zehn Geschichten in türkischer deutscher und französischer Sprache* (1828). Hermannstadt: W. H. Thierry.
- Zenker, Julius Thedor (1866), *Türkisch, arabisch, persisches Handwörterbuch*. Leipzig: Engelmann Verlag.